

THEATER

RITSEMA EN CVEJI?

PRESENTEREN 'TODAY ULYSSES'

Het geënceneerde denken van Jan Ritsema

Brussel / Van onze medewerker

Tom Rummens

Voor Jan Ritsema (°1945) is het verschil tussen het 'denken over' en het 'maken van' theater tot een absoluut minimum gereduceerd. Ook nu vormt de fundamentele onmogelijkheid om dat onderscheid nog langer helder te houden, het uitgangspunt van zijn nieuwste productie. In *Today Ulysses* presenteert Ritsema nogmaals, met een absoluut minimum aan theatrale middelen, enkele van zijn radicale en uiterst consequent doorgedachte reflecties over het theater en zijn fragiele grenzen.

Ritsema heeft zichzelf altijd al geprofileerd als een theatermaker die zijn medium onophoudelijk en zonder schroom ter discussie durft te stellen. Sinds *April S.A.I.D* (1999) en *Verwantschappen* (2000) schrijft hij er niet meer voor terug om die gedachten ook zonder meer op scène te zetten. Hij getroost zich in deze producties weinig moeite om de aangeboden brokken hapklaar te maken. Maar dat kan, gezien het stevast beperkte opzet van deze experimenten, bezwaarlijk een verwijt genoemd worden.

In *Today Ulysses* gaat Ritsema opnieuw aan de slag met Bojana Cveji? (°1975), de Joegoslavische musicologe die ook al in *Verwantschappen* te zien was. Wanneer het publiek de kleine voorstellingsruimte betreedt, zitten Ritsema en Cveji? elk aan een uiteinde van de eerste rij. De voorstelling begint op het moment dat ze luidop met elkaar beginnen te overleggen wanneer ze van wal zullen steken. De voorstelling begint? Zelfs die gedachte impliceert een al te verregaand vertrouwen in de codes van de voorstellingspraktijk zoals we die kennen. Bij Ritsema is er geen voorstelling, laat staan een

duidelijk begin.

Today Ulysses is gewoon geen voorstelling. Het is een subtiel en uitermate kwetsbaar gevecht met woorden, waarvan de grenzen tussen het fictieve en het reële, tussen het geplande en het toeval, altijd onduidelijk blijven. Om de beurt betreden Ritsema en Cveji? het lege speelveld en proberen ze iets te vertellen. Struikelend, stuntelend, hun gedachten worden nooit bezegeld met conclusies. Ze worden stevast onderbroken, door een andere gedachte van zichzelf of van de ander. Meer dan dat gebeurt er niet. Het is een spreken dat geen conclusies trekt maar alles open laat. Geen enkele betekenis kan een andere betekenis langer dan een enkel ogenblik domineren.

Is dit dan nog wel theater, of is het zuivere reflectie, pure theorie? Dat is de vraag die me intussen al dagenlang in de weer houdt. En telkens opnieuw wordt de poging om een antwoord op die vraag te formuleren, geblokkeerd door het feit dat ze eigenlijk uitermate irrelevant is. Natuurlijk is dit theater. Het is theater dat zichzelf gereduceerd heeft tot de toestand van een consequent gestelde vraag. En zelfs het lef tout court om zulke vragen op deze eerlijke manier te durven stellen, dwingt zonder meer respect af.

RECENSIE

WIE: Jan Ritsema en Bojana Cveji?

WAT: *Today Ulysses*

WAAR EN WANNEER: in België nog te zien van 14 tot en met 16 maart in de Kaaitheaterstudio's, O.L.V. van Vaakstraat 81, Brussel. Info en reservering: 02/201.58.58 of www.kaaitheater.be

ONS OORDEEL: Het lef alleen al om dit soort vragen op deze uitermate rechtlijnige manier te durven stellen, dwingt respect af.